

Uvázli jsme tam, kde není útulno

Pokud někdo čeká na **dobrou povídkovou knihu**, pak nyní se objevily hned dvě najednou. Po dlouhé době někdo navazuje na kvalitu, kterou před lety přinesly knihy Emila Hakla či Jana Balabána. Málokoho asi překvapí, že se jedná o autorky: o Vladimíru Valovou a Veroniku Bendovou.

ONDŘEJ HORÁK
literární kritik

Ženy vládnu letošní české literární sezoně. Po románech Terezy Boučkové, Kláry Elšíkové a Doroty Ambrožové se totiž dá říct o povídkové tvorbě. Podzim přinesl dvě výjimečné knihy Veroniky Bendové a Vladimíry Valové. Jde to tedy bez kvót. A bez toho, aby spisovatelky musely konstruovat ne-životně krkolomné příběhy o tom, jaké jsou ženy chudinky a chlapi monstra. Protože takové výtvořiny přináší pouze špatnou literaturu a vytvářejí dojem, že ženy jsou monstra a chlapi chudinky.

Obě novinky též potvrzují, že pokud dnes literát nechce mít název, který je ohraný – jako *Poslední léto* Doroty Ambrožové –, musí přijít buď s netradičním výrazem jako Klára Elšíková v případě *Pacanky*, anebo s více než dvojslovným názvem jako Tereza Boučková v případě *Domu v Matoušově ulici*. Naše povídkové soubory mají neošoupané názvy – *Konec sezóny na koupališti Úštěk* a *Ptáci jsou dosud nečitelní* –, problém ovšem bude asi v tom, že tak dlouhé tituly si nikdo nezapamatuje a bude je různě u pokladen knihkupectví komolit.

Prozaičky mají společné rovněž to, že rozhodně netrpí nadprodukcí. Veronika Bendová se svou třetí knihou přichází po pětileté odmlce, Vladimíra Valová s druhotinou po odmlce sedmileté. Je zde ale taky jedna protisměrnost. Zatímco Vladimíra Valová debutovala v roce 2017 v brněnském Hostu, novinku vydala v pražském Vyšehradu. To Veronika Bendová byla objevem pražského Fra a patří k tvůrcům, kteří toto nakladatelství po jeho útlumu opustili. Zamířila do Hosta možná i proto, aby vyzkoušela, jaké jsou možnosti jejich textů u většinového publika, neb pod hlavičkou brněnského nakladatelství se k němu dostane snáze.

Hřejivé objetí nakonec

Veronika Bendová (1974) vystudovala scenáristiku na FAMU, což se otisklo do jejího debutu *Nonstop Eufkrat* (2012), díla na českou literaturu důsledně promyšleného a sevřeného. Tematicky se váže k prostředí autorce blízkému – hlavním hrdinou tu je bývalý kněz, jehož svědomí je atakováno „božími“ esemeskami. *Vytěžený kraj* (2019) se zase více věnoval světu filmu, přesněji filmovým lokacím v severních Čechách, kam byl umístěn křehký příběh zralých milenců. Pražské prozaičce bylo evidentně v tomto literárním úniku dobře, neboť v *Konci sezóny na koupališti Úštěk* najdeme povídku *Hotel Nebesa*, kde se úštědní dvojice z *Vytěženého kraje* objevuje znovu.

Konec sezóny na koupališti Úštěk má rovněž strukturu: co povídka, to měsíc v roce. Těžko říct, jestli je tato snaha ale zrovna nejsilnější stránkou souboru. Žádná z povídek není jeho slabinou, nicméně dokážeme si představit, co by po uvolnění onoho pouta přišlo – které povídky by obstály bravurně samy o sobě a které by naopak odpadly. Paradoxně nejlepší jsou texty rozsáhlejší – vynírající jakožto výsledek dlouhodobějšího pozorování.

Vůbec nejzdařilejší je *Křížová cesta*, jistě nejlepší krátká próza české literatury od doby, kdy dopsal Jan Balabán. Popis toho, jak vesničtí lidé nacvičují pašijové hry v době, kdy prudce skončí doba covidová, protože začíná válka na Ukrajině, má všechno: situační humor a děsivá křísnutí, kdy se každá nevinná věta dotýká něčí rodinné bolesti. Tato povídka je skvělá i proto, že se na jejím konci Veronika Bendová nedopustila toho, čeho u některých jiných. Totiž věty či odstavce navíc, aby přišel hřejivý či vysvětlující závěr, a tak čtenář nebyl náhodou deprimován či zmaten.

Životní empirií přetéká též povídka *Zavřete oči a myslte na Anglii*, nabízející na ženskou sexualitu jiný pohled než nyní všude propíraný podcast Lindy Bartošové *Slast*. Tenhle by se jmenoval spíš *Strast*. V ženském kolektivu se odehrává rovněž *Akce Karel*, vzpomínka na doby, kdy současná ministryně obrany panovala na radnici jedné pražské části.

Dva životy přes sebe

Mohli bychom zdůraznit křesťanský rámec, jež naznačuje už samotné sestavení souboru do liturgického roku, podstatnější ovšem je zmínit jiný aspekt: je zde neustále přítomna polemika s tím, jak jsou naše vyhlídky zablokované. Čím více obručí, tím pevněji náš život drží pohromadě – ale tím méně pak můžeme svobodně rozpažit. Neexplicitněji je to přítomno v *Bouře*, kde je manželská hádka ve středu příběhu.

Oproti tomu již jmenovaný *Hotel Nebesa* je textem, kde dochází k úniku do jakéhosi ideálního světa. Tato povídka se tak dá spolu s *Velkým pátkem*, *Letnicemi*,

KNIHA TÝDNE

Konec sezóny na koupališti Úštěk

Veronika Bendová
Vydalo nakladatelství Host, Brno 2024.
192 stran.

Srdovskými lípami či *Dušičkami* vnímat jako prózy, které pro někoho budou příliš přetékát idylou a dobrosrdečností. Na-

štěstí zakončení knihy – povídku *O co se ani neodvažujeme prosit* – rozhodně nelze vnímat jako proteplený happy end.

Směrem do vnitrozemí

Když Vladimíra Valová (1978) v roce 2017 debutovala povídkovým svazkem *Do vnitrozemí*, žádnou cenu nezískala, přestože v tom roce neměla příliš velkou konkurenci. Mimochodem, na příkladu třebečské tvůrkyně je dobré se zamyslet, v čem spočívá skutečnost, že někdo se stane viditelnou součástí literárního prostoru a někdo ne. Hraje roli trendy téma, povykování literáta na sociálních sítích, okolnost, že když člověk nežije v Praze, není médiím po ruce... nebo jde o to, že povídky nejsou uchopitelné jako román?

Kdo si přečte novou knihu *Ptáci jsou dosud nečitelní*, možná bude odpovědi blíže. Rozhodně se však pro nakladatelství Vyšehrad a jeho kapesní edici Tvář jedná o zdařilý úlovek. Byť handicapem povídek Vladimíry Valové v dnešním primitivně příběhovém světě je právě fakt, že lze těžko převyprávět, „o čem jsou“.

Bývají většinou nekonkrétní, co se týče geografického určení – jde zkrátka o maloměsto, kde není příliš útulno. Všichni jako by tam uvázli, čímsi poranění.

Ano, povídky Vladimíry Valové nebývají poklidně příjemné. Příjemné je na nich často jen to, že je vypráví někdo, kdo má nevšední empatii vůči těm, o nichž vypráví. A vůbec největším trumfem je to, že se třebečská prozaička za svými hrdiny vydává tam, kam se nám vůbec nechce: do noční čekárny na pohotovosti, příbytku, kam alkoholem rozervaný pár bláhově pozve cizí chlápky, či do psychiatrické léčebny, kde se člověk cítí tak sám... Navíc je tu titulní povídka, zachycující přítelkyni výtvarnici, která postupně opouští tento svět, ale ještě se pokouší tvořit a hlavně ušetřit své potomky toho, aby si do paměti zapsali nepříjemné obrazy jejího odcházení.

Takže je to krásná literatura, ovšem v ní jsou zabalené bolestné obrazy. Proto zvažte, jestli chcete tyhle vynikající povídky vůbec číst... Jestli na to máte dostatek odvahy.

INZERCE

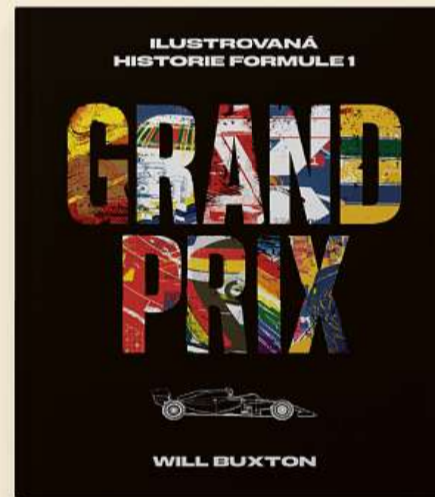
Pestrý svět ve výpravných knihách

Ed Yong: Fascinující svět zvířat

S autorem objevíte úchvatnou říši zvířat skrytou za hranicí našich smyslů. Země je plná zvuků a vibrací, vůní a chutí, textur, elektrických a magnetických polí. Každý živočišný druh, včetně člověka, je však uzavřen ve své vlastní smyslové bublině a vnímá jen malý kousek našeho obrovského světa. Kniha vás zavede do prostoru, který přesahuje naše běžné vnímání, odhalí vám úžasné schopnosti zvířat i jejich neviditelný vesmír.

Nakladatelství založené v prosinci 1989

Will Buxton: Grand Prix

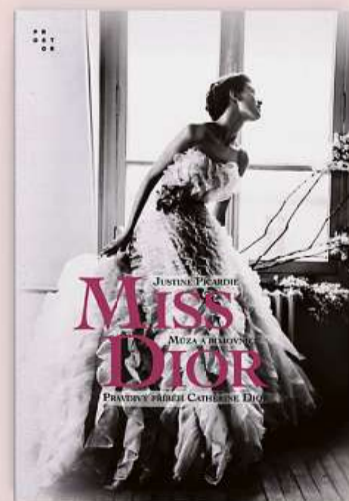
Historii a zákulisí vzrušujícího světa formule 1 přibližuje čtenářům jeden z nejpůvodnějších a nejuznávanějších novinářů v moderním motorsportu. *Grand Prix* je komplexní průvodce plný krásných a dynamických ilustrací a představuje nejrychlejší závody od fascinujících počátků a slavných jezdců minulých dob až po současné hvězdy. Přináší neuvěřitelné příběhy z legendárních souborů a věnuje se všem aspektům současné formule 1.

Dáváme kvalitním knihám prostor

Justine Picardie: Coco Chanel

Coco Chanel, žena s obrovským nadáním a nekonečnou invencí, vytvořila ikonickou módní značku a stála u zrodu jednoho z nejprodávanějších parfémů světa. Avšak mýty, které obestíraly její život, měly často temnější odstín. Její současníci ji uctivali, budila v nich respekt i obavy. Zemřela v roce 1971, ale její odkaz žije dál jako trvalá globální značka. Knihu doprovází více než dvě stě černobílých i barevných dobových fotografií, kreseb a ilustrací.

Justine Picardie: Miss Dior

Příběh výjimečného života Catherine Dior (1917–2008), jež byla múzou svého bratra Christiana i statečnou členkou francouzského odboje. Britská spisovatelka Justine Picardie se vydává po stopách mladší sestry jednoho z nevlivnějších světových módních návrhářů, která ho inspirovala k slavnému parfému a ovlivnila jeho pojetí ženskosti a krásy. Text doprovází velké množství vzácných dobových fotografií a ilustrací.

P R
O S T
O R